

РЕШЕНИЕ

№ 3504

гр. София, 26.05.2014 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 22 състав,
в публично заседание на 25.04.2014 г. в следния състав:

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ: Десислава Корнезова

при участието на секретаря Илияна Тодорова, като разгледа дело номер **802** по описа за **2014** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 – чл. 178 от Административно-процесуалния кодекс /АПК/ във вр.чл 68 от Закона за защита от дискриминация.

Образувано е по жалба от Министерски съвет на Република Б. /МС/ срещу Решение № 325/20.12.2013г. на Четвърти специализиран постоянен заседателен състав към Комисията за защита от дискриминация /КЗД; Комисията/.

В жалбата са изложени съображения за противоречие с материалния закон, допуснати съществени процесуални нарушения и несъответствие с целта на закона. Излагат се доводи за връщане на преписката за ново разглеждане от административния орган, тъй като студентите редовно и задочно обучение не са поставени в сравними сходни обстоятелства, вкл. и поради липсата на обвързващ признак „образование“. Мотивира се извод за различното третиране на двете форми на обучение и съгласно трудовото законодателство, както и че всеки университет съобразно академичната му автономност учредява различни видове стипендии /чл. 8, т. 3 във връзка с чл. 9, ал. 3, т. 8 от Закона за висшето образование/. МС на РБ претендира отмяна на атакуваното решение, алтернативно – при допуснати нарушения на административно-производствените правила връщане на КЗД за ново произнасяне.

В съдебно заседание жалбоподателят, редовно уведомен, се представлява от юрк. Д.. Моли решението да бъде отменено като незаконосъобразно по съображения, изложени в писмени бележки от 07.05.2014г. Твърди, че не е налице противоречие с чл. 1 и чл. 3, б. „в“ от Конвенцията за борба срещу дискриминацията в областта на

образованието. Н. Р., завършила в Х. и металургичен университет специалност „Управление на качеството“ единствено под форма на обучение „заочно“, не била поставена в дискриминационно положение, тъй като липсва редовно обучение по процесната специалност съгласно учебния план на висшето учебно заведение.

Ответникът по делото – КЗД, редовно уведомена, чрез юрк. М. моли жалбата да бъде оставена без уважение. В писмени бележки от 09.05.2014г. излага съображения за съответствието на правните изводи на административния орган с действително осъществилата се фактическа обстановка, за установяването на която са събрани и проверени в съвкупност приложените по преписката доказателства. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Заинтересованата страна – Н. Е. Р., редовно уведомена се явява лично и също моли жалбата да бъде оставена без уважение. Излага подробни аргументи относно законосъобразността на административния акт, предметния обхват на Постановление № 90/26.05.2000г. на МС в писмени бележки от 06.03.2014г. и 08.05.2014г.

Заинтересованата страна – Министърът на образование и науката, редовно уведомена, се представлява от юрк. Т.. Моли жалбата на МС да бъде уважена като основателна, а решението на КЗД – отменено като незаконосъобразно.

Заинтересованата страна – Химикотехнологичен и металургичен университет – [населено място] /Х./, редовно уведомена, се представлява от юрк. И.. Моли жалбата на МС да бъде уважена като основателна, а решението на КЗД – отменено като незаконосъобразно и необосновано. С писмо вх. № 9756/07.04.2014г. депозира критерии за отпускане на стипендии за зимен на учебната 2011г./2012г. и летен семестър за учебната 2010г./2011г., учебен план за специалност „Управление на качеството“ и Правилник за устройството и дейността на Х..

Административен съд София-град, след като обсъди релевираните с жалбата основания, доводите на страните, прецени събраните по делото доказателства и служебно, на основание чл. 168, ал.1 във връзка с чл. 146 от АПК, провери изцяло законосъобразността на обжалвания акт, намира за установено следното от фактическа страна:

Производството по административна преписка № 77/2013г. на КЗД е образувано с Разпореждане № 136/21.02.2013г. на Председателя на КЗД /л. 25 – 26 от делото/ по жалба на Н. Е. Р. /вх. № 44-00-371/04.02.2011г. – л. 11-12 от делото/. Наличието на нередовности е предпоставка за изпращане на уведомление за отстраняването им изх. № 44-00-563/14.02.2013г. /л. 13-14 от делото/, чието указание за депозирание на доказателства в подкрепа на твърдяното дискриминационно отношение по признак „образование“ /форма на обучение/ е изпълнено с писмо вх. № 44-00-610/19.02.2013г. /л. 15 от делото/. Твърди, че е налице ограничение за отпускане на стипендия за отличен успех за учащите задочна форма, поради което прилага условия за летен семестър на учебната 2012г./2013г., учебен план на специалност „Управление на качеството“, образователно-квалификационна степен /О./ „магистър“, диплома за завършено висше образование, декларация по чл. 6, ал. 2, т. 2 от Правила за производството пред КЗД /л. 16-24 от делото/. За периода на обучение същата не е получавала стипендия при среден успех от курса на обучение – отличен 5,92 и успех от защита на дипломна работа – отличен 6,00.

На основание чл. 55 от ЗЗДискр. е проведено проучване от Четвърти специализиран постоянен заседателен състав /ЧСПЗС/ на КЗД, в което са изискани становища, информация и писмени доказателства, описани подробно по-долу.

Резултатите от административното производство са обективирани в Решение № 325/20.12.2013г. на Четвърти постоянен специализиран заседателен състав към КЗД, с което се установява, че разпоредбата на чл. 1, ал. 1 от Постановление № 90 на МС от 26.05.2000г. за условията и реда за предоставяне на стипендии на студентите, докторантите и специализантите от държавните висши училища и научни организации води до пряка дискриминация на чл. 4, ал. 2 от Закона за защита от дискриминация /ЗЗДискр/ по признак „образование“, като поставя в по-неблагоприятно положение студентите в задочна форма на обучение по отношение на правото им да получават стипендия в сравнение със студентите в редовна форма на обучение, и се препоръчва на МС на Република Б. на основание чл. 47, т. 8 от ЗЗДискр да измени Постановление № 90 на МС от 26.05.2000г. за условията и реда за предоставяне на стипендии на студентите, докторантите и специализантите от държавните висши училища и научни организации /ПМС № 90/26.05.2000г./ с цел включване в кръга на правоимащите субекти по чл. 1 студентите в задочна форма на обучение във връзка с правото им да получават стипендия. Видно от представената по делото обратна разписка /л. 142/, оспореното решение е съобщено на жалбоподателя на 30.12.2013г., а жалбата срещу него е заведена в деловодството на КЗД с вх. № 80-00-3/14.01.2014г. / предадена в 17:50ч. на 13.01.2014г./.

При така установеното от фактическа страна, Административен съд София-град достига до следните правни изводи:

Жалбата е процесуално допустима. Същата е депозирана от лице с правен интерес, чиито права са засегнати неблагоприятно, в законоустановения 14 - дневен срок в съответствие с разпоредбата на чл. 68 от ЗЗДискр във връзка с чл. 149, ал. 1 от АПК срещу акт, подлежащ на съдебно обжалване.

Разгледана по същество, жалбата е НЕОСНОВАТЕЛНА.

Съдът следва да прецени законосъобразността на оспореното решение на всички основания, посочени в чл. 146 от АПК, а именно: дали актът е издаден от компетентен административен орган и в установената форма, спазени ли са административнопроизводствените правила и материалноправните разпоредби по издаването му, съобразен ли е актът с целта на закона.

На първо място, оспореното решение е издадено от компетентен административен орган и в пределите на неговата власт съгласно чл. 65, т. 1, т. 2 и т. 4 във връзка с чл. 48, ал. 2, т. 3 във връзка с чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр, доколкото в случаите на дискриминация по признаците по чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр., компетентен да се произнесе е специализиран /по материя/ постоянен заседателен състав към КЗД. Четвърти специализиран постоянен заседателен състав е назначен с Разпореждане № 136/21.02.2013г. във връзка със Заповед № 447/06.08.2012г. на Председателя на КЗД. На основание чл. 64, ал. 1 от ЗЗДискр. „решенията се вземат с обикновено мнозинство от членовете на заседателния състав и се подписват от него“, което изискване в настоящия казус е изпълнено, както и не е налице особено мнение на член от състава по смисъла на чл. 64, ал. 2 от ЗЗДискр. Следователно – не е налице основаниято за отмяна на оспорения индивидуален административен акт /ИАА/ по смисъла на чл. 168, ал. 1 във връзка с чл. 146, т. 1 от АПК.

На второ място, оспореното решение е издадено в съответствие със законовите изисквания относно формата и съдържанието му съгласно разпоредбата на чл. 66 от ЗЗДискр. Резултатът от производството пред КЗД е писмено обективиран в атакуваното Решение № 325/20.12.2013г., в което са посочени наименованието на

органа, който го е издал, фактическите и правните основания за издаването му, диспозитивна част, както и пред кой орган и в какъв срок решението може да се обжалва. Следователно – не е налице основанието за отмяна на оспорения ИАА по смисъла на чл. 168, ал. 1 във връзка с чл. 146, т. 2 от АПК.

На трето място, не се установяват съществени нарушения на административно-производствените правила при провеждане на процедурата пред КЗД в съответствие с разпоредбите на глава Четвърта, раздел Първи от ЗЗДискр. Съгласно чл. 50, т. 1 от ЗЗДискр. производството пред КЗД започва по жалба на засегнати лица, от което право се е възползвала Н. Е. Р.. Същата е депозирала жалба с вх. № 44-00-371/04.02.2011г. , чиито нередовности са отстранени с депозиране на писмо вх. № 44-00-610/19.02.2013г. и приложения към него, подробно описани по-горе /л. 16-24 от делото/. За образуването на производството е необходимо излагането на исканията на жалбоподателя в писмена форма съгласно чл. 51 от ЗЗДискр., като бъдат изрично посочени името и адресът на подателя, изложение на обстоятелствата, на които се основава жалбата му, изложение на исканията към Комисията, както дата и подпис на същия. Доколкото не са налице пречки за образуване на производството, посочени в чл. 52 от ЗЗДискр., и не са изтекли три години от извършването на нарушението, на основание чл. 54 от същия закон председателят на КЗД е разпределил преписка № 77/2013г. с разпореждане № 136/21.02.2013г. на ЧСПЗС с членове Б. Х., Л. К. и С. Й.. За образуването на преписката е уведомена Н. Е. Р. /писмо изх. № 44-00-777 от 27.02.2013г. – л. 27-28 от делото/, като ѝ е предоставена възможност за депозиране на допълнителни доказателства на основание чл. 9 от ЗЗДискр и посочване на актуален електронен адрес за получаване на кореспонденция от КЗД . С писмо с № 12-11-199/11.03.2013г. за докладчик по преписката е определен Б. Х., а на основание чл. 16, ал. 2 от Правилата за производство пред КЗД /ППКЗД/ за подпомагащ експерт е предложена Н. С.. Предложението е уважено с Разпореждане № 217/14.03.2013г.

В изпълнение на разпоредбите на чл. 55 и следващите стартира процедура по проучване, в която се събират писмени доказателства, необходими за пълното и всестранно изясняване на обстоятелствата. С Уведомително писмо изх. № 17-00-45/18.04.2013г. /л. 32-33 от делото/ до Ректора на Х. – [населено място], е изискано писмено становище и обяснение относно фактите и обстоятелствата, изложени в жалбата, както и депозиране на доказателства за тях. В отговор е постъпило писмо вх. № 17-00-57/30.04.2013г. /л. 51-52 от делото/, уточняващо изплащането на стипендии за учащите редовна форма на обучение съгласно чл. 94 от Закона за висшето образование /ЗВО/ във връзка с ПМС № 90/26.05.2000г., сред които не е жалбоподателката Н. Р..

С Уведомително писмо изх. № 80-00-40/18.04.2013г. /л. 34-37 от делото/ до МС на Република Б. е изискано писмено становище и обяснение относно фактите и обстоятелствата, изложени в жалбата, както и представяне на доказателства за тях, вкл. и отговор на въпроса – какви са причините за въвеждане на критерия „форма на обучение“ при отпускане на стипендии съгласно с чл. 1, ал. 1 от ПМС № 90/26.05.2000г. В указания седемдневен срок, с писмо вх. № 80-00-43/25.04.2013г. МС депозира доклад с мотиви – причини и цели за приемане на ПМС № 90/26.05.2000г. /л. 41-44 от делото/. Депозирано е и последващо писмо с вх. № 80-00-122/22.10.2013г. /л. 93-98 от делото/ с приложение към него, с което приема за основателно и доказано становището на Министерството на образованието и науката, цитирано по-долу.

С Уведомително писмо изх. № 90-08-34/18.04.2013г. /л. 38-40 от делото/ до Министъра на образованието, младежта и науката /сега – Министър на образованието и науката; т. 2 и т. 3 от Решение за приемане на структурата на МС на Република Б. на Народното събрание - обн. ДВ. бр. 48 от 31 Май 2013г., изм. ДВ, бр. 58 от 2 Ю. 2013г./ е изискано писмено становище и обяснение относно фактите и обстоятелствата, изложени в жалбата, както и представяне на доказателства за тях, вкл. и отговор на въпроса – какви са причините за въвеждане на критерия „форма на обучение“ при отпускане на стипендии съгласно с чл. 1, ал. 1 от ПМС № 90/26.05.2000г. Неприлагането на жалбата и допълнението към нея /писмо изх. № 90-08-39 от 26.04.2013г. – л. 47 от делото/ е предпоставка за изпращането на ново уведомително писмо изх. № 90-08-34/18.04.2013г. /л. 48-50 от делото/ с цитираното по-горе съдържание. В отговор е депозирано писмо вх. № 90-08-48/21.05.2013г. /л. 53-54 от делото/, с което се уточнява, че изплащането на стипендия на учащите редовна форма е поради невъзможността същите да полагат труд през периода на обучение. На основание чл. 42, ал. 10 от ЗВО формите на обучение, освен редовната, са задочна, вечерна и дистанционна, за които законодателят е предвидил възможност да работят с право на платен учебен отпуск по чл. 169 от Кодекса на труда.

С Уведомително писмо изх. № 90-15-63/28.05.2013г. /л. 55-56 от делото/ до Министъра на труда и социалната политика е изискано писмено становище и подкрепящите го доказателства относно отпускането на стипендия единствено за студентите редовна форма на обучение с оглед невъзможността същите да работят на пълен работен ден, както и статистическа информация за броя студенти – редовна и задочна форма, работещи на пълен работен ден и получаващи доходи от труда си. В отговор е постъпило писмо с вх. № 90-15-70/07.06.2013г. /л. 59-60 от делото/, с което се уточнява несъвместимостта на учебния процес в редовна форма на обучение с нормалната продължителност на работното време съгласно раздел Първи, глава 7 от Кодекса на труда, както и липса на изисканата статистическа информация.

С Уведомително писмо изх. № 11-00-196/28.05.2013г. /л. 57-58 от делото/ до Агенцията по заетостта към Министерство на труда и социалната политика е изискано писмено становище и подкрепящите го доказателства относно допустимостта студент, редовна форма на обучение, да престои работна сила по трудово правоотношение за повече от половината от законоустановеното работно време. Поради некомпетентност писмото е препратено на Министъра на труда и социалната политика и Изпълнителния директор на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ /л. 61-62 от делото/. Съгласно писмо вх. № 90-15-85/14.06.2013г. на Главния секретар към Министерство на труда и социалната политика /л. 71-72 от делото/ учениците над 16-годишна възраст от всички видове училища и студентите от редовно обучение във висшите учебни заведения могат да работят в свободното от учение време, като няма пречка студентите редовно обучение да работят по трудово правоотношение на пълен работен ден или на непълно работно време, включително и за повече от половината от законоустановеното работно време за конкретната работа или дейност. Съгласно писмо с вх. № 11-00-248/17.06.2013г. на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ /л. 73-75 от делото/ трудовото законодателство не съдържа забрана за полагане на труд от редовните студенти на пълен работен ден от 8 часа, като съчетаването на редовното обучение и работата по трудово правоотношение се урежда между студента и работодателя.

С писма изх. № 44-00-2624/13.06.2013г., изх. № 17-00-92/13.06.2013г., изх. №

90-08-61/13.06.2013г., изх. № 80-00-61/13.06.2013г. /л. 63-70 от делото/ е предоставена възможност на Н. Е. Р., Ректора на Х. – [населено място], Министъра на образованието и науката и Министерски съвет чрез Министър-председателя на Република Б. да се запознаят със събраните по преписката материали, да изложат искания и възражения, вкл. и по събирането на нови доказателства, да посочат свидетели и вземат отношение по становището на другата страна.

По заявление вх. № 30-20-393/15.07.2013г. /л. 81-82 от делото/ и вх. № 44-00-2706/18.06.2013г. /л. 76-77 от делото/, на основание чл. 59, ал. 3 от ЗЗДискр е предоставен достъп до материалите по преписката на представител на Х. – [населено място], и на Н. Е. Р.. Последната е депозирала писмено възражение с вх. № 44-00-2751/20.06.2013г. /л. 78-80 от делото/, в което излага съображения за липсата на забрана за полагане на труд от редовните студенти на пълен работен ден, включително и за повече от половината от законоустановеното работно време за конкретната работа или дейност, както и за причините за избор на формата на обучение и единствено правната възможност, но не и субективно право, обучаващите да се ползват с платен годишен отпуск по чл. 169 от Кодекса на труда. Твърди, че стипендията за отличен успех е стимулиране на студентите за усвояване на знания и умения, за реално постигнати резултати, необвързана с доходи от трудови правоотношения. На основание чл. 60, ал. 1 от ЗЗДискр и чл. 26 от ППКЗД докладчикът Х. е изготвил доклад-заключение без дата /л. 104 – 111 от делото/, с което е предоставил преписката на Председателя на състава. Предвид факта, че от приложения доклад-заключение не става видно коя е датата на предоставяне на административната преписка по реда на чл. 60, ал. 1 от закона, то Председателят на състава е изпълнил задължението си да насрочи открито заседание на 23.10.2013г. от 11:00ч. Съгласно чл. 60, ал. 2 от ЗЗДискр са призовани жалбоподателят Н. Е. Р. /Уведомление за призоваване изх. № 44-00-3635 от 03.09.2013г. /л. 90-91 от делото/, ответната страна – Министъра на образованието и науката /Уведомление за призоваване изх. № 90-08-88 от 03.09.2013г. – л. 88-89 от делото/ и Министерски съвет /Уведомление изх. № 80-00-92 от 03.09.2013г. – л. 86-87 от делото/, заинтересованата страна – Ректора на Х. – [населено място] /Уведомление изх. № 17-00-142 от 03.09.2013г. – л. 84-85 от делото/.

На основание чл. 62 от ЗЗДискр в проведеното на 23.10.2013г. заседание председателят на състава поканва страните да се помирят, като в настоящия случай не е сключено споразумение и е даден ход по съществото на спора. Представени от представителя на Х. - [населено място], са Заповед № Р-ОХ-448/ 04.10.2011г. и Заповед № Р-ОХ-623/16.12.2011г. на Ректора на висшето учебно заведение /ВУЗ/ за

разработване критериите за разпределяне на средствата за стипендии за зимен и летен семестър на учебната 2011г./2012г., както и условия за отпускане на стипендии за студенти, редовно обучение за зимен семестър на учебната 2013г./2014г. /л. 101-103 от делото/. Съгласно протоколно решение от 23.10.2013г. /л. 111 – 122 от делото/ преписката е изяснена от фактическа и правна страна и е предоставена възможност на страните писмено да мотивират своите тези до 31.10.2013г. Постъпило е становище с вх. № 17-00-185 от 29.10.2013г. /л. 123-124 от делото/ от заинтересованата страна, с което се посочва липсата на автономия на ВУЗ при отпускане на стипендии, финансирани от държавния бюджет съгласно чл. 2, ал. 1 от ПМС № 90/26.05.2000г., както и липсата на предпоставки по чл. 4, ал. 3 от ЗЗД.

На основание чл. 64, ал. 1 от закона резултатите от производството са обективирани в атакуваното **Решение № 325/20.12.2013г.** на ЧПСЗС към КЗД. Видно от датата на приключване на производството – 23.10.2013г., датата за депозиране на писмени становища – 31.10.2013г., и датата на произнасяне на решението – 20.12.2013г., се установи, че 14-дневният срок по чл. 63, ал. 3 от ЗЗДискр не е спазен. Сроковете по глава Четвърта, раздел Първи от ЗЗДискр. „Производство пред Комисията за защита от дискриминация”, обаче, имат инструктивен характер, поради което непроизнасянето в срока по чл. 63, ал. 3 от ЗЗДискр не съставлява абсолютно основание за отмяна на акта. Не се констатираха съществени процесуални нарушения, съответно и ограничаване правото на защита на страните в производството, доколкото **Решение № 325/20.12.2013г.** на ЧПСЗС към КЗД е изпратено на Н. Е. Р. /писмо с изх. № 44-00-5432 от 21.12.2013г.; л. 135-136 от делото/, Министъра на образованието и науката /писмо с изх. № 90-08-123 от 21.12.2013г.; л. 137-138 от делото/, Ректора на Х. – [населено място] /писмо с изх. № 17-00-213 от 21.12.2013г.; л. 139-140 от делото/ и Министерски съвет /писмо с изх. № 80-00-151 от 21.12.2013г.; л. 141-142 от делото/. Срокът за обжалването на ИАА започва да тече не от датата на последното проведено пред КЗД заседание, а от датата, на която жалбоподателят в настоящото производство е получил копие на решението – 30.12.2013г. /копие от обратна разписка – л. 142 от делото/. Предвид гореизложените изводи се установи, че процедурата по издаване на акта е проведена в съответствие със законовите разпоредби, поради което не е осъществено основаниято за отмяна на административни актове – чл. 168, ал. 1 във връзка с чл. 146, т. 3 от АПК.

На четвърто място, съдът констатира, че не е налице незаконосъобразност на решението и по смисъла на чл. 168, ал. 1 във

връзка с чл. 146, т. 4 от АПК – противоречие с материалноправните разпоредби на закона. Видно от приложената по делото диплома Н. Е. Р. се е обучавала в задочна форма по специалност „Управление на качеството“, с професионална квалификация „Управление на качеството“, О. – „магистър“ в Х. – [населено място], с продължителност на обучението четири семестъра, среден успех от курса на обучение – отличен 5,92 и успех от защита на дипломната работа – отличен 6,00. Същата посочва, че в периода на обучение – задочна форма, не е получавала стипендия за отличен успех, за който факт не се спори нито в производството пред административния орган, нито пред настоящия съдебен състав. Изложените в ИАА съображения за наличието на по-неблагоприятно положение, в което са поставени студентите задочна форма на обучение спрямо студентите в редовна форма на обучение при неизплащане на стипендия в противоречие със ЗВО, но в съответствие с ПМС № 90/26.05.2000г., се споделят напълно от Административен съд София-град.

В чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр. изрично се посочва, че се забранява всяка пряка или непряка дискриминация, основана на посочените дискриминационни признаци. Законодателят е дефинирал двата вида дискриминация в чл. 4, ал. 2 и ал. 3 от ЗЗДискр. За да се констатира наличието на дискриминация, е необходимо коректно да бъде посочено лице сравнител, поставено в по-благоприятни условия от жалбоподателя на базата на признаците по ал. 1 на чл. 4 от закона или „чрез привидно неутрална разпоредба, критерий или практика“. Сравнението, в този смисъл, се приема като основен и задължителен елемент от фактическия състав на всеки един от двата вида дискриминация и липсата му е основание да се приеме, че не е налице по-неблагоприятно третиране на жалбоподателя спрямо „друго лице при сравними сходни обстоятелства“ или „чрез привидно неутрална разпоредба, критерий или практика, освен ако тази разпоредба, критерий или практика е обективно оправдан/а с оглед на законова цел и средствата за постигане на целта са подходящи и необходими“. За да бъде посочено адекватно едно лице като сравнител, същото следва да бъде поставено при сравними сходни обстоятелства. За процесната специалност „Управление на качеството“ се установи, че в Х. – [населено място], е предвидена единствено задочна форма на обучение, за който факт не се спори и се посочиха достатъчно подкрепящи го доказателства. Следователно – за обучаващите се студенти, О. „магистър“, специалност „Управление на качеството“, липсва лице за сравнение, тъй като във ВУЗ не е предвидена редовна форма на обучение. Необходимо е да се уточни, че качеството студент

не се придобива съобразно формата на обучение, а съответно – на упражненото право на образование, закрепено като конституционен принцип /чл. 6, ал. 2, чл. 23, ал. 1 и чл. 53 от Конституцията на Република Б./.

Законодателят е регламентирал изрично антидискриминационни правила при упражняване правото на образование и обучение в разпоредбите на глава Втора, раздел II от ЗЗДискр, като изрично в чл. 7, ал. 1, т. 4, т. 10, т. 11, т. 13 и т. 17 от ЗЗДискр предвижда, че не представлява дискриминация „различното третиране на лица на основата на религия, вяра или пол при религиозно образование или обучение, включително при обучение или образование с цел упражняване на занятие по т. 3; различното третиране на лица с увреждания при провеждане на обучение и придобиване на образование за задоволяване на специфични образователни потребности с цел изравняване на възможностите им; определянето на изисквания за минимална и максимална възраст за достъп до обучение и образование, при условие че това е обективно оправдано за постигане на законна цел с оглед естеството на обучението или образованието, или условията, при които то се осъществява, и средствата за постигането на тази цел не надвишават необходимото; мерките в областта на образованието и обучението за осигуряване на балансирано участие на жените и мъжете, доколкото и докато тези мерки са необходими; мерките в областта на образованието и обучението за осигуряване на участието на лица, принадлежащи към етнически малцинства, доколкото и докато тези мерки са необходими“. Настоящият казус не попада в нито една от изброените хипотези, за да се обективира извод *ex lege* липсата на дискриминация по отношение на Н. Е. Р., вкл. и по отношение на студентите задочна форма на обучение. С оглед определената в чл. 9 от ЗЗДискр доказателствена тежест, а именно – „в производство за защита от дискриминация, след като страната, която твърди, че е жертва на дискриминация, докаже факти, от които може да се направи извод, че е налице дискриминация, ответната страна трябва да докаже, че правото на равно третиране не е нарушено“, се установи, че лицето – жалбоподател Н. Р., е представила необходимите доказателства, които да доказват наличието на неблагоприятно третиране спрямо него. Преценява се дали съществува пряка и непосредствено причинна връзка между защитения признак при висше образование, задочна форма на обучение, и неизплащането на стипендии по реда на ПМС № 90/26.05.2000г. в противоречие със ЗВО. Причинно-следствената връзка се констатира, доколкото Р., от една страна, и обучаващите се редовна форма на

обучение са поставени в сходни условия предвид качеството им на студенти. Наличието на идентични или сравними положения не се преценява абстрактно, а по отношение на твърдяната в конкретния случай дискриминация, доколкото се търси общия елемент на всички учащи се студенти. В това отношение следва да се подчертае, че разглеждането на тази сравнимост не трябва да се прави общо и абстрактно, а специфично и конкретно с оглед на съответната престация (*вж. в този смисъл Решение на С. от 10 май 2011 г., С-147/08, R., т. 42*). Признаците, които характеризират правните положения и сходния им характер, трябва да бъдат определени и преценени според предмета и целта на разпоредбата, с която се въвежда разглежданото различие. Освен това трябва да бъдат взети предвид принципите и целите в областта, към която се отнася разглежданата разпоредба (*вж. в този смисъл Решение на С. от 16 декември 2008 г. по дело А. А. et L. и др., известно като „А.“ (С-127/07, Сборник, стр. I-9895, точка 26)*).

В настоящия случай твърдяната дискриминация се изразява в непредоставянето на стипендии за отличен успех от държавния бюджет на студентите, обучаващи се в задочна форма на обучение в държавни висши училища. Държавата подпомага единствено обучението на студенти редовна форма, като дискриминира студентите задочна форма на обучение въпреки еднаквите изисквания при полагане на изпити, дисциплините, които се изучават, както и финализирането на периода на обучение с дипломна защита или държавен изпит и придобитата образователно-квалификационна степен. Установи се безспорно нееднаквото третиране на лица, които имат качеството студент, макар и избрали една от двете форми – редовно или задочно, чието обучение не се различава с оглед изискванията за съответната специалност по учебен план. Елементите от фактическия състав на чл. 4 от ЗЗДискр – „неблагоприятно третиране“ /всеки акт, действие или бездействие, което пряко или непряко засяга права или законни интереси - § 1, т. 7 от Допълнителните разпоредби на ЗЗДискр/, причинно - следствената връзка между неблагоприятното третиране поради неизплащане на стипендия и правото на образование на студента задочна форма на обучение, О. „магистър“, сравнимо с предоставеното право на финансово подпомагане от държавния бюджет на всички студенти, редовна форма на обучение, О. „магистър“, са осъществени, поради което се приема становището на КЗД, обективизирано като краен резултат в **Решение № 325/20.12.2013г.** на Четвърти специализиран постоянен заседателен състав за наличието на пряка дискриминация по признак „образование“ в съответствие на чл. 4, ал. 2 от ЗЗДискр във връзка с чл. 1, ал. 1 от ПМС № 90/26.05.2000г.

Като акт от най-висока степен Конституцията на Република Б. прокламира в чл. 6, ал. 2, чл. 23, ал. 1, изречение първо и чл. 53, ал. 1 следните принципи, в съответствие с които се издават действащите нормативни актове от по-нисък ранг: „всички граждани са равни пред закона, като не се допускат никакви ограничения на правата или привилегии, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние; държавата създава условия за свободно развитие на науката, образованието и изкуствата и ги подпомага; всеки има право на образование“. Последното инкорпорира правилото на чл. 2 от Допълнителния протокол към Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи /ратифицирана със закон, приет от Народното събрание на 31 юли 1992г. - ДВ, бр. 66 от 1992г., в сила за Република Б. от 7 септември 1992г. в съответствие с чл. 5, ал. 4 от Конституцията/. Съгласно ЗВО държавата създава достъп до висшето образование и условия за неговото свободно развитие, като чрез Министерски съвет утвърждава условията и реда за предоставяне на стипендии в държавните висши училища и за ползване на общежития и други социално-битови придобивки от студенти, докторанти и специализанти във всички висши училища /чл. 9, ал. 3, т. 8/. В съответствие с цитираната разпоредба е издадено и Постановление № 90/26.05.2000г. при условията и по реда на което стипендии се отпускат на учащите се в редовна форма на обучение. Същото като подзаконов нормативен акт не въвежда правото на учащите се в задочна форма на обучение да получават стипендии при отличен успех, изведено като дискриминационно, неблагоприятно третиране в настоящия казус. Законодателят утвърждава принципа за неразграничение на студентите съответно на формата им на обучение, като посочва в чл. 70, ал. 1, т. 12 от ЗВО, че „студентите и докторантите имат право да получават стипендии“. Цитираната норма е в сила 02.07.1999г. без последващи изменения, т.е. значителен период преди получаване на образование, О. „магистър“, задочна форма на обучение от страна на Н. Р. и завършването ѝ през 2012г. Въведено е общо право на всички с оглед на качеството им „студент“ или „докторант“ при предвидените в закона условия, в това число и най-вече „отличен успех“, да бъдат субсидирани от държавата и стимулирани за по-високи резултати и ниво на обучение и знания. Гореизложеното се подкрепя безпротиворечиво и при тълкуване на разпоредбата на чл. 94 от ЗВО, чиито две алинеи за трети път утвърждават, че студентите и докторантите имат право да кандидатстват за стипендии от държавния бюджет, стипендии, учредени от висшите

училища, и стипендии на физически или юридически лица. Размерите, условията и редът за получаване на стипендия от студентите и докторантите се определят съответно от Министерския съвет, правилниците на висшите училища и от волята на дарителя, поради което и доколкото настоящият спор обхваща единствено ПМС № 90/26.05.2000г., а не стипендии от бюджета на ВУЗ и стипендии на физически или юридически лица /дарения/, то е безспорно, че в закона нормотворецът не е направил разграничение между формата на обучение на студентите и докторантите, за да възникне за тях правото да получават финансово стимулиране от държавата. Правото на образование, полагането на усилия, придобиването на знания и обективизирането на резултатите от този процес се „възнаграждава“ с отпускане на стипендии за отличен успех, т.е. налице е корелативно отношение между отличния успех при полагане на изпити и оценка на текущи задания, от една страна, и финансово подпомагане от държавния бюджет, предоставен на Х. – [населено място], от друга. За удостоверяване на последното следва да се посочи разпоредбата на чл. 13, ал. 1 във връзка с чл. 12 от ЗВО, съгласно която „държавните висши училища се създават и осъществяват дейността си въз основа на предоставена държавна собственост и ежегодна държавна субсидия“, както и чл. 3, ал. 1 от Правилник за устройството и дейността на Х. – [населено място], съгласно която същото е „държавно висше училище – юридическо лице, със седалище [населено място], [улица] предмет на дейност: обучение на студенти /.../ за получаване на квалификации, от които и процесната „Управление на качеството“, по специалности, утвърдени от Академичния съвет и в съответствие с Класификатора на областите на висшето образование и професионалните направления и с Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование по О.: „бакалавър“, „магистър“ и образователна и научна степен „доктор“. Държавата, чрез висшите учебни заведения, насърчава образованието, като подпомага способни ученици и студенти, създава условия за професионално обучение и преквалификация, което е въведено като фундаментален принцип в чл. 53, ал. 6 от Конституцията на Република Б..

На основание чл. 3 от Закона за нормативните актове /ЗНА/ „законът е нормативен акт, който урежда първично или въз основа на Конституцията обществени отношения, които се поддават на трайна уредба, според предмета или субектите в един или няколко института на правото или техни подразделения, като за уреждане на другите отношения по тази материя законът може да предвиди да се издаде подзаконов акт“. Безспорно Постановлението на МС е подзаконов нормативен акт за

уреждане на други отношения по тази материя – получаване на стипендия, издаден на основание чл. 6 от ЗНА, като съгласно чл. 15, ал. 1 от ЗНА – „нормативният акт трябва да съответствува на Конституцията и на другите нормативни актове от по-висока степен“. Недопустимо е въвеждането на разграничение в категориите лица, поставянето на критерии, за първи път в подзаконов нормативен акт, ако законодателят не го е сторил със закона, в изпълнение на който е издаден същият този акт. Ако постановление, правилник, наредба или инструкция противоречат на нормативен акт от по-висока степен, казва в чл. 15, ал. 3 от ЗНА законодателят, правораздавателните органи прилагат по-високия по степен акт. Създението мотивира съдът да прецени дали е противоречие между ЗВО и ПМС № 90/26.05.2000г., доколкото последното обхваща неурегулираните със ЗВО отношения за отпускане на стипендии единствено за студентите редовна форма на обучение. С последващ нормативен акт, който не е от категорията на закона, не могат да се въвеждат изключения в съответствие с принципа, че приложението на общата правна норма се изключва от това на специалната само когато същите са от един и същи ранг. Констатираното противоречие изключва приложението на ПМС № 90/26.05.2000г. по отношение на студентите задочна форма на обучение, тъй като законодателят не веднъж както в Конституцията на Република Б., така и ЗВО, е прокламирал правото на учащите висше образование без значение формата на обучение, специалността и държавното висше учебно заведение, да получат стипендия за отличен успех. Както се установи, единственото разграничение е във вида на получаваната стипендия – от държавния бюджет, от висшето учебно заведение или дарителска. По-неблагоприятното положение, в което са поставени въобще студентите задочна форма на обучение, безспорно е елемент от дискриминационното отношение спрямо тях от страна на МС с оглед издаденото ПМС № 90/26.05.2000г. Съгласно чл. 1, ал. 2 във връзка с чл. 1, ал. 1 от Постановлението стипендии се отпускат на учащите се в редовна форма на обучение освен в случаите, когато: „1. прекъсват или повтарят учебна година или семестър, с изключение на: а) повтарящите поради болест; б) студентките майки, повтарящи поради бременност, раждане и отглеждане на дете; в) повтарящите след прекъсване със заверени семестри и положени изпити поради промяна в учебните планове и програми; 2. (В сила от II семестър на 2000/2001 г. учебна година; изм. - ДВ, бр. 30 от 2002 г.) средният им успех от предходните два семестъра, а за първата учебна година - от първия семестър, е по-нисък от добър 4,00“. С чл. 4, ал. 2 от ПМС № 90/26.05.2000г. са

въведени критериите за определяне на студентите, които ще получават стипендия – „среден семестриален успех“ и „месечен доход на член от семейството на студента за предходните 6 месеца“. От приложените по делото критерии се установява, че при отличен успех /5,50-6,00/, без ограничение на дохода, студентите редовна форма на обучение имат право на стипендия. Така по силата на подзаконов нормативен акт в противоречие с Конституцията на РБ, ЗВО и ЗЗДискр, се въвеждат ограничения в правото на получаване на стипендии за отличен успех за студентите, обучаващи се в задочна форма. В този смисъл на основание чл. 47, т. 8 от ЗЗДискр отправеното с **Решение № 325/20.12.2013г.** на КЗД предписание с препоръчителен характер спрямо МС, е законосъобразно и съответстващо на действително осъществилата се фактическа обстановка. Изменението в съдържанието на ПМС № 90/26.05.2000г. е допустимо при съобразяване с принципите на Закона за нормативните актове и У. правилник на МС и на неговата администрация с оглед предоставените му правомощия, от които е и визираното в чл. 9, ал. 3, т. 8 от ЗВО.

За пълнота на гореизложеното – в съответствие с чл. 5, ал. 4 от Конституцията „международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република Б., са част от вътрешното право на страната, като те имат предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които им противоречат“. Съгласно Преамбюла от Всеобщата декларация за правата на човека /необнародвана; приета и провъзгласена с резолюция 217 А (III) на Общото събрание на Организацията на обединените нации – О., от 10.12.1948 г./ Общото събрание я „провъзгласява като обща мярка, към постигането на която трябва да се стремят всички народи и държави, така че всеки човек и всеки орган на обществото, имайки постоянно предвид тази Декларация, да се стремят чрез просвета и образование да съдействуват за зачитане на тези права и свободи и чрез последователни национални и международни мерки да осигурят тяхното всеобщо и ефективно признаване и спазване както сред народите и държавите-членки на Организацията, така и сред народите от териториите, намиращи се под тяхна юрисдикция“. Въпреки че същата не е обнародвана и ратифицирана по реда на чл. 5, ал. 4 от Конституцията, като член на О. Република Б. трябва да съдейства за зачитане правото на образование и обучение с предвидените от това последици, включително и правото на стипендия, спрямо учащите на територията на държавата без значение формата на обучение. Съобразяването на националното законодателство с Всеобщата декларация за правата на човека е декларирано с Декларация на 40-то Народно събрание на 18 декември

2008г., подпечатана с официалния печат на Народното събрание, в чиито три точки изрично е посочено: „1. Народното събрание в своята дейност се придържа стриктно към принципите и правата, провъзгласени с Всеобщата декларация за правата на човека, които стоят по-високо от всички други обществени ценности; 2. Народното събрание ще подкрепя активното участие на Република Б. във всички органи и институции на О., както и във всички европейски и атлантически институции и ще полага усилия за все по-пълното гарантиране на човешките права навсякъде по света; 3. Народното събрание ще подкрепя такова реформиране на правозащитната система на О., което ще доведе до повишаване на стандартите за спазване на човешките права, прокламирани във Всеобщата декларация за правата на човека и международните договори, защитаващи тези права, по които Република Б. е страна“.

Последващ акт – елемент от международното публично право, е Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието, приета от Генералната конференция на О. /Обн. ДВ, бр. 6 от 22 Януари 1963г./, която „като припомня, че Всеобщата декларация за правата на човека утвърждава принципа за недопустимостта на дискриминацията и провъзгласява правото на всеки човек на образование, като взе под внимание, че дискриминацията в областта на образованието представлява нарушение на правата, провъзгласени в тази декларация, като взе под внимание, че по силата на своя устав Организацията на обединените нации за образование, наука и култура се стреми да установи сътрудничество между нациите с цел да осигури повсеместно спазване на правата на човека и еднакъв достъп за всички до образованието, признавайки следователно, че Организацията на обединените нации за образование, наука и култура, като изхожда от многообразието на системите за образование, приети в отделни страни, е длъжна не само да отстранява всякаква дискриминация в областта на образованието, но и да поощрява всеобщото равенство на възможностите и еднакво отношение към всички в тази област, /.../ прие на четиринадесети декември 1960г. тази Конвенция“. В съответствие с изложеното в предходния абзац за преодоляване на дискриминационно отношение при упражняване правото на образование приложение намират и разпоредбите на цитираната конвенция. Съгласно чл. 3 „с цел да се ликвидира и предотврати дискриминацията, попадаща под определението, дадено в тази Конвенция, държавите, които са страна на тази Конвенция, се задължават: в) да не допускат, що се отнася до плащането за обучение, предоставянето на стипендии и на всяка друга помощ на учащите се, а също така даването на разрешения и привилегии, които могат да бъдат

необходими за продължаване на образованието в чужбина, никакви различия по отношение на учащите се - граждани на дадена страна, от страна на държавните органи, освен различията, основани на техния успех или нужди“. Следователно – не е допустимо разграничение между учащите се по отношение на получаването на стипендии освен в случаите, които се установят различия в успеха и нуждите им. Безспорно е в настоящото производство, че дискриминационният факт е по отношение на студенти редовна и задочна форма на обучение, обучаващи се в държавни ВУЗ-ове що се отнася до правото им на стипендия за отличен успех. На международно ниво се утвърждава принципът, че представлява дискриминация отпускането на стипендия за отличен успех, когато кандидатстващите за нея отговарят на посоченото изискване, но по отношение на тях се въвежда разграничителен критерий - формата на обучение и специалността. Достатъчно е лицето да притежава качеството „учащ се“ – „студент“ или „докторант“, за да получава стипендия за отличен успех, който постулат е въведен в Конституцията на Република Б. и ЗВО, но не и в ПМС № 90/26.05.2000г.

И на последно място, съдът се основава и на Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи

(Ратифицирана със закон, приет от Народното събрание на 31 юли 1992 г. - ДВ, бр. 66 от 1992 г. в сила за Република Б. от 7 септември 1992 г.), която в чл.14 забранява дискриминацията, като постановява, че упражняването на правата и свободите, предвидени в тази конвенция, вкл. и правото на образование следва да бъде осигурено без всякаква дискриминация, основана по-специално на пол, раса, цвят на кожата, език, религия, политически и други убеждения, национален или социален произход, принадлежност към национално малцинство, имущество, рождение или друг някакъв признак.

По въпроса за съотношението между правото на образование и обучение и правото на труд, Административен съд София-град намира следното: На първо място, правото на труд е конституционно прокламирано в чл. 48, заложено в актове на международно право и издадени от Европейския съюз, за защита на което са въведени правила в Кодекса на труда, подзаконовите актове по неговото прилагане и антидискриминационни правила в Глава Втора, Раздел I „Защита при упражняване правото на труд“ от ЗЗДискр. Ограничаването правото на труд за сметка на придобиването на образование, и обратно – ограничаване правото на образование и обучение в полза на престоирането на работна сила, е недопустимо с оглед на чл. 23 от Всеобщата декларация за правата на човека, Конвенциите на Международната организация на труда,

Международен пакт за граждански и политически права, Международен пакт за икономически, социални и културни права. Съгласно чл. 1 от Наредба № 54 за условията и реда, при които учащите се могат да работят през свободното от учение време и начина за заплащане на техния труд /Обн. ДВ, бр. 37 от 16 Май 1975г., изм. ДВ. бр.34 от 3 Май 1978г., изм. ДВ. бр.66 от 23 Август 1983г./ „учениците над 16-годишна възраст от всички видове училища и студентите от редовно обучение във висшите и полувисшите учебни заведения, наричани по-нататък за по-кратко „учащи се“, могат да работят в свободното от учение време“. Наредбата е действала при старата нормативна уредба, макар и неотменена изрично, доколкото към настоящия момент е налице кодифициране на трудовото законодателство с приемането на Кодекса на труда /обн. ДВ, бр. 26 от 1 април 1986г.; в сила от 01.01.1987г./. Въпреки това, се констатира съвместяване на правото на труд и правото на образование без взаимното им противоречие и ограничаване според вида, формата и специалността на обучението. Съдът намира, че въведеният принцип не се е изменил и при сегашните обществени отношения, тъй като прокламираните права са основни за всеки индивид и спомагат за реализирането му в обществото. Няма никаква въведена от законодателя забрана студентите, обучаващи се в редовна форма на обучение да работят и получават възнаграждение за положения труд.

Съгласно чл. 169, ал. 1 във връзка с ал. 2 от КТ „работник или служител, който учи в средно или висше училище без откъсване от производството със съгласието на работодателя, има право на платен отпуск в размер 25 работни дни за всяка учебна година, който се ползва независимо от всички останали видове отпуски“. Правото на учебни отпуски се предоставя на работници и служители, които освен качеството им работник или служител, имат и качеството ученик или студент, а последното е относимо за лице, което учи в съответното висше учебно заведение за придобиване на образователно-квалификационна степен в съответствие с чл. 42, ал. 1 от ЗВО. В настоящия случай качеството студент е вторично по отношение на качеството работник, различно от хипотеза, в която студентите редовна форма на обучение, на първо място имат качеството учащ се, а вторичното им качество – работник, се установява при полагане на труд в свободното от занятия време. Законодателят разграничава четири форми на висше образование по чл. 42, ал. 10 от ЗВО - редовни, задочни, вечерни и дистанционни, при обучаването в които лицата имат едно и също качество – студент. Следва да се има предвид разпоредбата на чл. 66 от ЗВО, която дава легална дефиниция на понятията – студент, докторант и специализант, като в ал. 2

от ЗВО се уточнява, че студент е този, който се обучава за придобиване на образователните степени „бакалавър“ и „магистър“. В тази посока са и мотивите на Решение на Съда на Европейския съюз от 21.06.2012г. по дело C-15/11, съобразно които „извън времето, посветено на учебна дейност, и при спазване на правилата за условията за съответната дейност в приемащата държава членка студентите имат право да бъдат наемани и може да им бъде разрешено да упражняват самостоятелна стопанска дейност“ /чл. 17 от Директива 2004/114/ЕО на Съвета от 13 декември 2004 година относно условията за прием на граждани на трети страни с цел образование, ученически обмен, безвъзмездно обучение или доброволческа дейност, макар същата да е приложима за граждани на трети страни/, като се има предвид обективирания краен резултат – условията за достъп до пазара на труда на българските студенти не могат да бъдат по-ограничителни от тези, които са предвидени в цитираната директива. Следователно – членството на Б. в ЕС и прилагането на европейското законодателство с примат над националното обезпечават извод, че след като българските студенти не следва да бъдат поставяни в по-неблагоприятно положение от студентите от трети страни, а за последните е предвидена възможност да полагат труд за периода на обучението си, то е недопустимо ограничаване възможността да се престира работна сила в процеса на редовно обучение за придобиване на О. „бакалавър“ или „магистър“. С Решение на Съда на Европейския съюз от 21.02.2013г. по дело C-46/12 се посочва, че на гражданин на Съюза, който се обучава в приемаща държава членка и същевременно извършва в нея съществуваща и ефективна дейност срещу заплащане, която е от естество да му предостави качеството „работник“ по смисъла на чл. 45 от Договора за функциониране на ЕС, не може да бъде отказана помощ за издръжка за обучение, предоставяна на гражданите на тази държава членка в съответствие с Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29.04.2004г. относно правото на граждани на Съюза и на членове на техни семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки. Следва да се уточни, че помощта за издръжка се изравнява по смисъл с въведеното в българското законодателство понятие „стипендия“, като не се прави разграничение с оглед формата на обучение.

Отпускът по чл. 169, ал. 1 от КТ е правна възможност на работника или служителя, като за осъществяването ѝ е необходимо съгласието на работодателя без значение формата на обучение – редовно, задочно, вечерно и дистанционно. Следователно – законодателното решение за платен отпуск за обучение, доколкото реализирането му зависи от

преценката на работодателя, то студентите редовна форма на обучение не са поставени в по-неблагоприятно положение спрямо студентите задочна форма, за които се твърди, че са привилегирани в този смисъл. Съжденията в тази посока, посочени в писмо вх. № 80-00-122/22.10.2013г. на Министерски съвет и приложения към него /л. 93-98 от делото/ и писмо с вх. № 90-08-48/21.05.2013г. на Министерство на образованието, младежта и науката /л. 53-54 от делото/, следва да бъдат отхвърлени като неоснователни, съответно – възприемат се изцяло твърденията, изложени в писмо с вх. № 90-15-85/14.06.2013г. /л. 71-72 от делото/ на Министерство на труда и социалната политика и писмо с вх. № 11-00-248/17.06.2013г. на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ /л. 73-74 от делото/. В тази връзка може допълнително да се посочи, че студентите редовна форма на обучение при осъществяване на правото им на труд могат да се възползват от възможността по чл.138 КТ за непълно работно време, по чл.107б КТ- за надомна работа, по чл.107з КТ – за работа от разстояние и по чл.114 КТ-работа през определени дни от месеца. Трябва да се посочи в заключение, че получаването на трудово възнаграждение има различно съдържание от получаването на стипендията за отличен успех и съпоставянето на двата вида доходи е несъстоятелно. В българското законодателство не се съдържа правна норма, която да обвързва задочната форма на обучение във висше учебно заведение със задължително условие за трудова заетост на студентите през учебната година. Правото на труд на един студент в държавен ВУЗ, без оглед на формата на неговото обучение е непротивопоставимо на правото да получава стипендия за отличен успех със средства от държавния бюджет.

Съгласно чл. 39, ал. 2 от ЗВО „учебният процес във висшите училища се провежда по учебна документация за всяка специалност, която обхваща квалификационни характеристики по степени, учебен план, учебни програми на изучаваните дисциплини и ежегоден график на учебния процес“. Образователно-квалификационните степени са „бакалавър“, „магистър“ и „доктор“ съгласно чл. 42 от ЗВО, като за придобиване на О. „магистър“ се полага държавен изпит или се защитава дипломна работа /чл. 45, ал. 1 от ЗВО/. На основание § 3 от Преходните и заключителните разпоредби на Наредба за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени „бакалавър“, „магистър“ и „специалист“ същата е приета в съответствие с чл. 9, ал. 3, т. 5 от Закона за висшето образование. Обучението по всяка специалност се извършва по учебен план, който включва задължителни, избираеми и факултативни дисциплини, които са с професионално

направление съгласно Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, утвърден с Постановление № 125 на Министерския съвет от 2002 г. /чл. 2, ал. 2 във връзка с ал. 1 от Наредба за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени „бакалавър“, „магистър“ и „специалист“/. Съгласно цитирания подзаконен нормативен акт /чл. 10, ал. 1, т. 1 във връзка с чл. 9, ал. 1, т. 1/ „сроковете на обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър“ в редовна форма на обучение са не по-малко от една година за специалностите по профилиране и задълбочаване на подготовката в съответствие с придобитата специалност на образователно-квалификационна степен „бакалавър“, съгласно чл. 10, ал. 1, т. 3 във връзка с чл. 9, ал. 1, т. 3 - по учебен план с продължителност, съобразена с предварителната подготовка на кандидатите и с правилника на висшето училище за специалности по чл. 9, ал. 1, т. 3 допълнителна широкопрофилна и интердисциплинарна подготовка за придобилите висше образование на образователно-квалификационна степен „бакалавър“ или „магистър“ по друга специалност, а съгласно чл. 10, ал. 1, т. 2 във връзка с чл. 9, ал. 1, т. 2 - не по-малко от 5 години за специалностите по подготовка след завършено средно образование по специалности, за които се предвижда обучение само за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър“. Безспорно жалбоподателката Н. Е. Р. попада в хипотезата на чл. 10, ал. 1, т. 3 във връзка с чл. 9, ал. 1, т. 3 от Наредбата, доколкото притежава диплома за висше образование по специалност „Технология на силикатите“ и професионална квалификация „инженер – химик“. На основание чл. 11 от Наредбата „при задочната форма на обучение се изпълняват изискванията, предвидени в учебния план по съответната специалност, като аудиторната заетост не може да бъде по-малка от 50 на сто от утвърдената за редовната форма“. В настоящия казус, видно от доказателствата по делото, не е предвидена редовна форма на обучение по магистърската програма „Управление на качеството“. Приложена е информация от Центъра за европейско качество на Х. – [населено място] /л. 17-19 от делото/, в която част „Организация на обучението“ е посочена продължителност – четири семестъра, като първите три с по три дисциплини /първи – основи на информационните технологии, статистика, управление на качеството; втори – статистически методи за управление на процеси, надеждност и поддръжка на съоръжения, планиране на експеримента; трети – качество чрез проектиране, методи на оптимизация, международни стандарти по качеството/, а последния -

задочно разработване на дипломна работа, както и учебен план без дата /л. 162 от делото/ относно хорариума часове, курсовите проекти, дипломната защита и броя кредити. Цитираните дисциплини са включени в дипломата за завършено образование на Н. Е. Р. с общ хорариум – 252 часа, брой кредити – 51, среден успех от курса на обучение – отличен 5,92, както и е защитена дипломна работа на тема „Повишаване на качеството на процеса електроннолъчево заваряване чрез използването на робастни методи и оптимизация“ с брой кредити – 15, и успех – отличен 6,00. След направена справка на сайта на ХМТУ – [населено място], се установи, че за придобиване на О. „магистър“ след бакалавърска степен по специалност „Неорганични вещества“ е предвидена редовна и задочна форма на обучение. Дисциплините, по които следва да бъдат положени изпити по предвидения учебен план са едни и същи без разграничение формата на обучение, като завършването на образованието е посредством дипломна защита. Посочени са също и кредитите, които се получават, както и общият хорариум от часове – 250 през първи семестър и 250 през втори семестър за редовна форма на обучение, съответно – 170 през първи семестър и 159 през втори семестър за задочна форма на обучение, което отговаря на поставеното изискване за отъждествяване на двете форми на обучение съгласно чл. 11 от Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени „бакалавър“, „магистър“ и „специалист“, а именно – „при задочната форма на обучение се изпълняват изискванията, предвидени в учебния план по съответната специалност, като аудиторната заетост не може да бъде по-малка от 50 на сто от утвърдената за редовната форма“.

Окончателният извод на съда по приложението на материалния закон, е, че различното третиране на студентите в държавен ВУЗ, обучаващи се в една от двете форми- редовна или задочна да получават стипендия за отличен успех със средства от държавния бюджет, би могло да бъде обосновано, ако се основава на обективни съображения, несвързани с формата на обучение и ако е съразмерно с легитимната цел, преследвана от националното право. Принципа на равно третиране за тези две групи лица е нарушен с приемането на разпоредбата на чл.1 ал.1 от ПМС № 90/26.05.2000г. относно лишаване от правото да получават стипендии за отличен успех студентите, обучаващи се в задочна форма. Студентите конкретно в тези две форми на обучение се намират в еднакво положение по следните четири критерия: 1.Достъп до образование, 2.Провеждане на образователния процес, 3. Финализиране на образованието, 4.Придобиване на образователно-квалификационна степен.

На пето място, съгласно чл. 146, т. 5 от АПК оспорването на административните актове се осъществява и при несъответствие с целта на закона. Съгласно чл. 2 от ЗЗДискр целта на закона е да осигури на всяко лице правото на равенство пред закона; равенство в третирането и във възможностите за участие в обществения живот; ефективна защита срещу дискриминацията. Следователно, жалбоподателката Н. Е. Р. е упражнила правото си да сезира КЗД с цел установяване на дискриминационно отношение спрямо нея, като студент в държавен ВУЗ, задочна форма на обучение в сравнение със студентите редовна форма на обучение при изплащането на стипендии за отличен успех. Ефективната защита срещу дискриминация се осъществява само в случаите, в които КЗД е установила безпротиворечиво наличието на дискриминация при упражняване на конституционно установеното правото на образование, съпоставено с условията на труд и полагането на работна сила. В този смисъл атакуваното решение е издадено при спазване на основните принципи - цел на закона в съответствие с чл. 2 от ЗЗДискр.

Въз основа на изложените мотиви, съдът счита постановеното решение за законосъобразно, като издадено от компетентен административен орган, в установената от закона форма, без да са налице съществени нарушения на административнопроизводствените правила и противоречие, както с материалноправните разпоредби на закона, така и с неговата цел, поради което жалбата следва да бъде отхвърлена като неоснователна.

Съгласно Тълкувателно решение № 3 от 13.05.2010г. по т.д. № 5/2009г., ВАС, О. „в случаите, в които съдът отхвърли оспорването или оспорващият оттегли жалбата си, страната дължи заплащане на разноски за юрисконсултско възнаграждение, когато административният орган е представляван от юрисконсулт в съдебно-административното производство”. На основание чл. 143, ал. 4 от АПК „когато съдът отхвърли оспорването, подателят на жалбата заплаща всички направени по делото разноски, включително минималното възнаграждение за един адвокат, определено съгласно наредбата по чл. 36, ал. 2 от Закона за адвокатурата, ако другата страна е ползвала такъв”. Изменението на Наредба № 1 от 09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения от ДВ, бр. 28 от 28 Март 2014г. не предвижда присъждане на възнаграждение при административни дела без материален интерес освен при изрично изброените в чл. 8, ал. 2 закони - за дела по Закона за устройство на територията и Закона за кадастъра и имотния регистър - 600 лева; за дела по Кодекса за социално осигуряване - 350 лева; за дела по Закона за Министерството на вътрешните работи - 400 лева; за дела по Закона за Българския държавен стандарт - 350 лева;

за дела по глава единадесета от Закона за обществените поръчки - 500 лева. Настоящият спор не попада под обсега на нито един от горепосочените закони, и предвид законодателния пропуск съдът намира, че на основание чл.46 ал.2 от ЗНА следва да бъде присъдено възнаграждение в полза на КЗД в размер на 300 лева, определен на основание чл. 7, ал. 1, т. 4 от Наредба № 1 от 09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения .

Мотивиран от горното и на основание чл. 172, ал. 2 АПК, *Административен съд – София-град*, II отделение, 22 състав,

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Министерски съвет на Република Б. срещу Решение № 325/20.12.2013г. на Четвърти специализиран постоянен заседателен състав на Комисията за защита от дискриминация, постановено по преписка № 77/2013г.

ОСЪЖДА Министерски съвет на РБ да заплати на Комисията за защита от дискриминация юрисконсултско възнаграждение в размер на 300 /триста/ лева.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба в 14 - дневен срок от съобщаването му чрез Административен съд София - град пред Върховния административен съд на Република Б..

Административен съдия:

